

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 212/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen useiden verokorttien käyttötarpeesta freelancereille

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Inka Hopsun /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 212/2021 vp:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta kirjailijoille ja muille freelancereille järjestetään jälleen toimiva yhden verokortin malli?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Tuloverolaissa säännellään palkan, työ- ja käyttökorvauksen verottamisesta. Ennakkoperintälaissa ja sen nojalla annetuissa alemman tasoisissa säädöksissä on säännöksiä palkan sekä työ- ja käyttökorvausten ennakkoperinnästä. Verohallinto tekee viran puolesta verokortit verovelvollisille vuoden lopulla seuraavaa verovuotta varten. Näitä verokortteja kutsutaan perusverokorteiksi. Verovelvollinen voi hakea muutosta verokorttiin, jos esimerkiksi tulot muuttuvat. Verokortin laskentaa varten Verohallinnon pitää tietää arviot koko vuoden tuloista tulotyypeittäin. Muutosverokortti koskee vain sitä tuloa, jota varten se on laskettu.

Erillisestä freelancer-verokortista luovuttiin vuoden 2019 alusta. Tällöin myös palkkatulojen erittelemisestä pää- ja sivutuloihin luovuttiin. Muutokset liittyivät verotusmenettelyn uudistamiseen, jossa yhdenmukaistettiin ja yksinkertaistettiin verotusmenettelyä, edistettiin sähköisiä toimintatapoja ja verotuksen reaaliaikaistamista. Freelancer-verokortti oli tulorajaton verokortti, minkä vuoksi verovelvollisen tuli itse seurata todellisten tulojen ja verokortin laskennassa käytettyjen tulotietojen vastaavuutta ja tarvittaessa pyytää Verohallinnolta uusi verokortti korotetulle tulolle, jos tulon määrä ylitti verokorttilaskennassa käytetyn määrän. Maksaja ei voinut seurata tulorajan täyttymistä edes maksamistaan suorituksista, koska verokortilla ei ollut tulorajaa. Vaikka verovelvollisen saamalla verokorttipäätöksellä verokortilla huomioitujen tulojen määrä oli mainittu, niin käytännössä verovelvolliset eivät muistaneet sitä, eivätkä välttämättä muistaneet seurata tulorajan täyttymistä. Tämän seurauksena heille määrättiin usein huomattavia jäännösveroja.

Verovuodelle 2021 Verohallinto laski verovelvollisen palkalle ja työkorvauksille erilliset perusverokortit, jos verovelvollisella oli aikaisempaan vuonna sekä palkkaa että työkorvausta. Molemissa verokorteissa on sama veroprosentti. Enää palkan perusverokorttia ei voi käyttää työkorvauksesta toimitettavaan ennakonpidätykseen, koska työkorvauksille on laskettu oma verokortti eivätkä työkorvaukset enää sisälly palkan perusverokortin tulorajaan. Ansiotuloa oleva käyttökorvaus sen sijaan sisältyy palkan perusverokorttiin, jolloin palkan perusverokorttia voi käyttää mainittua tuloa varten. Palkan muutosverokorttia ei kuitenkaan voi käyttää työ- ja käyttökorvaukselle.

Muutoksen taustalla on ensinnäkin se, että ennakkoperinnän tulisi mahdollisimman hyvin vastata verovuodelta maksettavaksi määrättävien verojen ja maksujen yhteismäärää. Verohallinto tarvitsee tiedon oikeista tulotyypeistä ennakkoperintää varten, koska tulotyypit vaikuttavat vähennysten määrään ja siten verojen määrään. Palkan perusverokortin käyttäminen työ- ja käyttökorvauksista toimitettavaan ennakonpidätykseen ei johtanut oikean suuruiseen ennakonpidätykseen kuin erittäin harvoissa tilanteissa. Lisäksi ennakkoperinnän vastaavuutta heikentää se, että kaikkien tulojen perusteella ei makseta samoja vakuutetun maksuja. Työ- ja käyttökorvauksesta peritään vakuutetun sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu, mutta ei vakuutetun työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksua eikä vakuutetun sairausvakuutuksen päivärahamaksua. Palkasta peritään kaikki edellä mainitut maksut.

Muutosten tavoitteena on, että ennakonpidätys olisi mahdollisimman oikeansuuruinen verrattuna lopullisten verojen ja maksujen yhteismäärään eikä verovelvolliselle aiheutuisi jäännösveroja. Toiseksi muutoksen taustalla on tulorekisterin käyttöönotto ja ennakonpidätysprosenttien sähköisen välityksen kehittäminen. Verohallinnon rajapintapalvelua käyttävä yritys voi hakea työntekijän ajantasaiset ennakonpidätystiedot automaattiossa ennen jokaisen suorituksen laskentaa. Tietojen hakeminen ei ole pakollista. Rajapintapalvelusta on mahdollista hakea verokortin ennakonpidätystiedot myös työkorvaukselle ja käyttökorvaukselle. Palvelu otettiin käyttöön vuoden 2021 alusta.

Jos suorituksen maksaja hakee ennakonpidätystiedot Verohallinnon rajapintapalvelusta, ei tulonsaajan tarvitse esittää suoritusten maksajalle palkalle, työkorvaukselle tai käyttökorvaukselle laskettua verokorttia. Verohallinnon tarkoituksena on siten helpottaa asiakkaiden toimintaa siten, ettei myöskään freelancerin tarvitse lainkaan esittää verokorttia maksajalle, vaan kukin maksaja hakee oikealle tulotyypille ennen jokaista maksua ajantasaisen tiedon tulonsaajan veroprosentteista ja tulorajasta. Kun suorituksen maksaja ilmoittaa tiedot tulorekisteriin, niin verovelvollinen voi itse tarkistaa tulorekisterin sähköisessä palvelussa tai Verohallinnon sähköisessä asiointipalvelussa (OmaVero) maksajan tulorekisteriin ilmoittamat tiedot tulotyypeittäin. Tulorekisteriin ilmoitetut tiedot, esimerkiksi palkat, työkorvaukset ja käyttökorvaukset, näytetään OmaVerossa, jotta verovelvollinen voi itse seurata erikseen esimerkiksi palkan ja työkorvauksen kumulatiivista kertymistä ja verokorttinsa vuosituloarvioiden riittävyyttä. Tulorekisterin tietoja verovelvollinen voi verrata OmaVerossa näytettävään koko vuoden tulojen arvioon ja tarvittaessa heti laskea uuden verokortin uusilla tuloarvioillaan. Lasketut verokortit ovat heti suoritusten maksajien haettavissa.

Uusimpana kehityksenä Verohallinto on alkanut ehdottaa osalle asiakkaista veroprosentin muuttamista. Uuden menettelyn tarkoitus on herätellä asiakkaita pitämään veroprosenttinsa ajan tasalla. Alkuvaiheessa ehdotus koskee vain palkan verokorttia. Verohallinto vertaa asiakkaan voimassa olevan verokortin tietoja tulorekisteristä saataviin palkkatietoihin ja ehdottaa veroprosentin muuttamista, jos asiakkaan palkkatulot ovat olennaisesti muuttuneet tai jos verokortin tuloraja vaikuttaa olevan liian pieni. Verohallinto ei muuta veroprosenttia automaattisesti, vaan asiakas voi valita, haluaako hän päivittää veroprosenttinsa. Verokorttien muutosehdotusten laskemista viranomaisaloitteisesti on lähitulevaisuudessa mahdollisuus laajentaa myös esimerkiksi työkorvausverokortteihin. Tällöin Verohallinto seuraisi työkorvausten kertymistä ja tekisi tarvittaessa verokortin muutosehdotuksia sähköisille asiakkaille myös työkorvauksiin liittyen.

Verohallinto seuraa jatkuvasti asiakkailta ennakkoperintämenettelystä saatuja palautteita ja saattujen kokemusten perusteella kehittää jatkuvasti toimintatapoja.

Helsinki 3.5.2021

Valtiovarainministeri Matti Vanhanen